Kovuşturma Gerekçesiyle Okuldan İlişik

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Genel Kurul	05.03.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/59815	Anayasa 13, Anayasa 42, Anayasa 132, 4652 s. K. 15/6, 4652 s. K. 30/1-f, 6216 s. K. 50

ÖZET

Hakkında dolandırıcılıktan kovuşturma süren aday öğrencinin polis meslek yüksekokulundan ilişiği yönetmeliğe dayanılarak kesildi. AYM Genel Kurulu, dayanak kanun hükümlerinin belirli ve öngörülebilir olmadığını belirterek eğitim hakkının ihlal edildiğine oyçokluğuyla karar verdi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/polis-meslek-yuksekokulu-ilisik-kesme-egitim-hakki-aym-2023-59815/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ GENEL KURUL
KARAR

Başvuru Numarası: 2023/59815

Karar Tarihi: 5/3/2026

R.G. Tarih ve Sayı: 22/10/2026 - 33408

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, polis meslek yüksekokulunda öğrenci olan kişi hakkında devam eden bir kovuşturma bulunduğundan bahisle kişinin okulla ilişiğinin kesilmesine karar verilmesi nedeniyle eğitim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 23/6/2023 tarihinde yapılmıştır. Komisyon; eğitim hakkı dışındaki şikâyetin kabul edilemez olduğuna, anılan hakka ilişkin şikâyetin kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

4. Birinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir:

6. Başvurucunun 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul'daki bir Polis Meslek Yüksekokuluna (Polis Meslek Yüksekokulu) aday öğrenci statüsüyle geçici olarak kaydı yapılmıştır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması neticesinde UYAP kayıtlarından temin edilen bilgi ve belgelerden başvurucu hakkında Kars İcra Ceza Mahkemesinde "Çekle ilgili karşılıksızdır." işlemi yapılmasına sebebiyet verme, Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesinde ise tacir veya şirket yöneticileri ile kooperatif yöneticilerinin dolandırıcılığı ve bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının aracı olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçlarından yürütülen ceza yargılamaları olduğu, Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesince başvurucu hakkında tacir veya şirket yöneticileri ile kooperatif yöneticilerinin dolandırıcılığı ve bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının aracı olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık eyleminden tutuklama müzekkeresi çıkarıldığı tespit edilmiştir.

7. Bu durum üzerine Polis Meslek Yüksekokulu Başkanlığı 17/5/2008 tarihli ve 26879 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Polis Meslek Yüksekokulları Giriş Yönetmeliği'nin 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen niteliği başvurucunun sağlamadığı sonucuna ulaşarak 17/8/2008 tarihli ve 26970 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Polis Meslek Yüksekokulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 12. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca başvurucunun 16/7/2020 tarihinde okuldan ilişiğinin kesilmesine karar vermiştir.

8. Başvurucu, hakkında tesis edilen ilişik kesme işleminin iptali istemiyle dava açmıştır. Başvurucu; dava dilekçesinde hakkında Kars İcra Ceza Mahkemesinde görülen davadan beraat ettiğini, Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesinde yürütülen yargılamanın ise devam ettiğini, hakkında verilmiş kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunmadığını ifade ederek ilişik kesme işleminin masumiyet karinesini ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

9. Ankara 16. İdare Mahkemesi (Mahkeme) 29/4/2021 tarihli kararıyla davanın reddine hükmetmiştir. Mahkeme; gerekçesinde adaylar hakkında Polis Meslek Yüksekokulları Giriş Yönetmeliği'nin 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan suçlardan biri nedeniyle devam eden bir ceza kovuşturmasının bulunmaması gerektiğinin açık olduğunu, bu koşulu taşımayan adayların okulla ilişiğinin kesilmesinin hukuki bir zorunluluk olduğunu belirterek başvurucu hakkında dolandırıcılık suçundan ceza kovuşturmasının devam ettiği dikkate alınarak dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varmıştır.

10. Başvurucu, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi tarafından yapılan istinaf incelemesinde 30/9/2021 tarihinde başvurucunun istinaf talebinin temyiz kanun yolu açık olmak üzere esastan reddine karar verilmiştir. Başvurucu,

karara karşı temyiz kanun yoluna başvurmuşsa da Danıştay Sekizinci Dairesi 27/4/2023 tarihinde kararı onamıştır.

11. Başvurucu, nihai kararı 2/6/2023 tarihinde öğrenmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

1. İlgili Kanunlar

12. 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nun;

i. "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (r) bendi şöyledir: "Polis Meslek Yüksek Okulu: Emniyet Teşkilâtının polis memuru ihtiyacını karşılamak üzere ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim ve uygulama yapan yüksek öğretim kurumunu, ... ifade eder."

ii. "Akademinin kuruluş, amaç, görev ve ana ilkeleri" başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir: "Emniyet Teşkilatının memur, amir ve yönetici ihtiyacını karşılamak, ön lisans, lisans ve lisans üstü eğitim-öğretim yapmak, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak üzere bilimsel özerkliğe sahip ve bünyesinde fakülte, enstitü ve polis meslek yüksekokulları bulunan bir yüksek öğretim kurumu olarak Polis Akademisi kurulmuştur. ... c) (Değişik: 27/3/2015-6638/35 md.) Ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan polis meslek yüksek okulları ile polis meslek eğitim merkezlerinde polis memuru yetiştirilmesini sağlamak,"

iii. "Polis meslek yüksek okullarının kuruluş, öğrenci kaynakları ve öğretim süresi" başlıklı 10. maddesinin birinci fıkrası şöyledir: "Emniyet Teşkilâtının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere; Cumhurbaşkanı kararı ile Polis Akademisine bağlı, ön lisans düzeyinde, mesleki eğitim-öğretim ve uygulama yapan polis meslek yüksek okulları açılır."

iv. "Öğrenci kaynağı, öğrencilerin istihkakları, özlük işlemleri ve mecburi hizmet yükümlülüğü ile evlenme yasağı" başlıklı 15. maddesinin altıncı fıkrası başvuruya konu idari işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan hâliyle şöyledir: "Akademiye alınacak öğrencilerin nitelikleri ile giriş esas ve şartları yönetmelikle belirlenir."

v. "Öğrenci kaynağı, öğrencilerin istihkakları, özlük işlemleri ve mecburi hizmet yükümlülüğü ile evlenme yasağı" başlıklı 15. maddesinin altıncı fıkrası 23/11/2022 tarihli ve 7422 sayılı Kanun'un 10. maddesi ile değişikliğe uğramıştır. Anılan fıkra daha sonra Anayasa Mahkemesinin 23/7/2024 tarihli ve E.2023/25, K.2024/139 sayılı kararı ile Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. İptale konu düzenleme şöyledir: "Akademiye alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

vi. "Yönetmelikler" başlıklı 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin ilgili kısmı şöyledir: "Aşağıdaki hususlar; ... Polis meslek yüksek okullarının kuruluş, çalışma, disiplin ve eğitim-öğretim esasları ile bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar, yapılacak sınavlarla, enstitünün kuruluş ve işleyişine ilişkin esaslar ve diğer hususlar, ... Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Ancak akademik konularla ilgili yönetmeliklerde Eğitim ve Öğretim Yüksek Kurulunun da görüşü alınır."

vii. Somut başvuruya konu müdahaleden sonra 7/4/2021 tarihli ve 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nun 13. maddesi ile yürürlüğe giren ek 3. madde şöyledir: "Polis Akademisi ve buna bağlı eğitim-öğretim kurumları ile akademi nam ve hesabına diğer eğitim kurumlarında öğrenim görecek öğrenciler hakkında Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanununa göre güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılır."

13. Başvuruya konu olay tarihinde yürürlükte bulunan mülga 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli ile Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 1. maddesi şöyledir: "Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması; kamu kurum ve kuruluşlarında, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları halinde devlet güvenliğinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler ile Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, jandarma, emniyet, sahil güvenlik ve istihbarat teşkilatlarında çalıştırılacak kamu personeli ve ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel hakkında yapılır."

2. İlgili Yönetmelikler

14. 15/5/2015 tarihli İçişleri Bakanı onayıyla yürürlüğe giren mülga Polis Akademisi Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin "Başkanlığın görevleri" başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir: "(1) Başkanlık; ... c) Ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan polis meslek yüksekokulları ile polis meslek eğitim merkezi müdürlüklerinde polis memuru yetiştirilmesini sağlamak, ... ile görevlidir."

15. Polis Meslek Yüksekokulları Giriş Yönetmeliği'nin;

i. "Dayanak" başlıklı 3. maddesi şöyledir: "Bu Yönetmelik, 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun 30 uncu maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır."

ii. "Adaylarda aranılacak nitelikler" başlıklı 8. maddesinin ilgili kısmı şöyledir: "(1) Yüksekokullara başvuru yapacak adaylarda aşağıdaki şartlar aranır. ... h) (Değişik:RG-6/6/2015-29378) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile (Mülga ibare:RG-19/3/2022-31783); ... 2) Affa uğramış veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan dolayı mahkûm olmamak veya bu suçlardan dolayı devam etmekte olan bir soruşturma veya kovuşturma bulunmamak veya kovuşturması uzlaşma ile neticelenmemiş olmak."

16. Polis Meslek Yüksekokulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin;

i. "Dayanak" başlıklı 3. maddesi şöyledir: "Bu Yönetmelik, 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine dayanılarak

hazırlanmıştır."
ii. "Yüksekokuldan çıkma ve çıkarılma" başlıklı 12. maddesinin ilgili kısmı şöyledir: "(2) İlgili mevzuat hükümleri saklı kalmak şartıyla aşağıdaki hallerde yönetim kurulunun kararı, yüksekokul müdürünün teklifi ve Başkanın onayı ile yüksekokuldan ilişikleri kesilir. a) Giriş Yönetmeliği hükümlerine göre giriş ile ilgili şartları taşımadıkları, öğrenimleri sırasında sonradan anlaşılmış olanlar,"

V. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Anayasa Mahkemesinin 5/3/2026 tarihinde yaptığı toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

18. Başvurucu; Kars İcra Ceza Mahkemesince "Çekle ilgili karşılıksızdır." işlemi yapılmasına sebebiyet verme suçundan yapılan yargılamada hakkında beraat kararı verildiğini, Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesinde tacir veya şirket yöneticileri ile kooperatif yöneticilerinin dolandırıcılığı ve bilişim sistemleri banka veya kredi kurumlarının aracı olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçundan yapılan yargılamanın ise bireysel başvuru tarihi itibarıyla hâlen devam ettiğini belirtmiştir. Hakkında kesinleşmiş bir mahkeme kararı bulunmadığını belirten başvurucu, okulla ilişiğinin kesilmiş olması sebebiyle Polis Meslek Yüksekokulundan mezun olamadığını ve polislik mesleğini ifa etme imkânının elinden alındığını belirterek eğitim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

19. Bakanlık görüşünde, başvurunun öncelikle kabul edilebilirlik koşulları yönünden değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Esas bakımından ise olayda önce eğitim hakkına bir müdahale bulunup bulunmadığının incelenmesi, müdahalenin varlığı tespit edilirse bu müdahalenin Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerinde öngörülen koşullara uygun olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği belirtilerek bu kapsamda yapılacak incelemede müdahalenin hukuki dayanağı, meşru amacı, ölçülülüğü ve demokratik toplum düzeninde gerekli olup olmadığı hususlarının Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri ışığında, olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bakanlık, yapılacak değerlendirmede Anayasa Mahkemesi içtihadının ve İçişleri Bakanlığından gönderilen görüş ve belgelerin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bakanlık görüşünün ekinde yer verilen İçişleri Bakanlığı görüşünde, bireysel başvuruya konu yargılama sürecine ilişkin kararlar ile uyuşmazlığın çözümünde esas alınması gereken mevzuat hükümlerine yer verilmiş; başvurucu hakkında verilen ilişik kesme kararının hukuka aykırı olmadığı açıklanmıştır.

20. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı verdiği cevapta müdahalenin öncelikle kanunilik açısından ele alınması gerektiğine vurgu yapmıştır. Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca temel hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlandırılabileceğini ifade eden başvurucu, düzenleyici işlemle eğitim hakkına müdahale edilmesinin kanunilik ölçütünü karşılamadığını ifade etmiştir. Kars İcra Ceza Mahkemesinde görülen davadan beraat ettiğini, Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan davanın ise hâlen derdest olduğunu belirten başvurucu, hakkında kesinleşmiş bir

mahkûmiyet kararı bulunmamasına rağmen okulla ilişiğinin kesilmesine karar verilmesinin masumiyet karinesini de ihlal ettiğini belirtmiştir.

B. Değerlendirme

21. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesine dayanak alınacak "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42. maddesinin birinci, ikinci ve dokuzuncu fıkraları şöyledir: "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. ... Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez."
22. Anayasa'nın "Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar" başlıklı 132. maddesi şöyledir: "Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları özel kanunlarının hükümlerine tabidir."

23. Yükseköğretim, Anayasa'nın 130., 131. ve 132. maddelerinde düzenlenmiştir. 130. maddede sivil yükseköğretim kurumları ele alınırken, 132. maddede ise Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları "yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar" başlığı altında ayrıca düzenlenmiştir. Bu ayrım söz konusu kurumların özel bir statüye tabi olduğunu ortaya koymakla birlikte her iki kurum türünün de "Yükseköğretim kurumları ve üst kuruluşları" genel başlığı altında yer alması Anayasa'nın bu kurumları da yükseköğretim sistemi içinde değerlendirdiğini göstermektedir.

24. Her ne kadar 4652 sayılı Kanun'un 10. maddesinde polis meslek yüksekokullarının amacının emniyet teşkilatının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek olduğu ifade edilmişse de bu ifade, verilen eğitimin kurumsal işlevine ilişkindir. Diğer bir ifadeyle anılan madde, eğitimin sonucundaki amaçla ilgili olup verilen eğitimin kendisiyle doğrudan ilgili değildir. Dolayısıyla bu kurumların yapısal ve işlevsel özellikleri nedeniyle anayasal düzeyden başlamak üzere mevzuatta özel düzenlemelere tabi olması, buralarda verilen eğitimin yükseköğretim kapsamında değerlendirilmesini engellemez.

25. Nitekim Polis Akademisi Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde, polis meslek yüksekokullarının polis memuru yetiştirme amacıyla faaliyet gösterdiği belirtilmekle birlikte bu kurumlarda ön lisans düzeyinde eğitim öğretim verildiği de açıkça ifade edilmiştir. Bu durum başvurucunun öğrenim gördüğü kurumda aldığı eğitimin yükseköğretim sistemine dâhil olduğunu ve akademik olarak ön lisans seviyesinde bir yeterlilik sunduğunu ortaya koymaktadır.

26. Sonuç olarak başvurucunun kayıtlı olduğu eğitim kurumunun mesleki amaçla faaliyet göstermesi -verilen eğitimin ön lisans düzeyinde olması da gözetildiğinde- sunulan eğitimin yükseköğretim niteliğini ortadan kaldırmamaktadır. Bu kapsamda söz konusu eğitim hem kurumsal statüsü hem de akademik seviyesi itibarıyla yükseköğretim kapsamında değerlendirilmelidir. Ayrıca bu bahiste Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında eğitim hakkının yükseköğrenim seviyesini de kapsadığına karar verdiği ((emsal başvuru) [2. B.], B. No: 2012/1334, 17/9/2013, § 28; (emsal başvuru) [2. B.], B. No: 2012/606, 20/2/2014, § 36) de hatırlatılmalıdır. Bu itibarla başvurucunun polis meslek yüksekokulundan ilişiğinin kesilmesine ilişkin şikâyetinin

Anayasa'nın 42. maddesi ile güvence altına alınan eğitim hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır (benzer yönde bkz. AYM, E.2023/25, K.2024/139, 23/7/2024, §§ 96-105).

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

27. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan eğitim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

28. Eğitim hakkı, belirli bir zamanda mevcut bulunan eğitim kurumlarına erişimi koruma altına almaktadır. Mevcut veya hâlihazırda desteklenen eğitim kurumlarına etkili bir şekilde erişimi sağlama eğitim hakkının koruması altındadır ((emsal başvuru) [2. B.], B. No: 2018/20182, 14/9/2021, § 34). Başvurucunun öğrencisi olduğu Polis Meslek Yüksekokulundan güvenlik soruşturması neticesinde ilişiğinin kesilmesi eğitim hakkına müdahale teşkil etmektedir.
b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

29. Yukarıda anılan müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen; kanunlar tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen nedenlere dayanma ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşullarını sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi gerekir. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir: "Temel hak ve hürriyetler,... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar,... demokratik toplum düzeninin... gereklerine... aykırı olamaz."

i. Kanunilik

30. Somut başvuruda öncelikle müdahalenin kanuni dayanağının bulunup bulunmadığı incelenmelidir.

(1) Genel İlkeler

31. Eğitim ve öğrenim hakkına sınırlama getirilirken Anayasa'nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması rejimini düzenleyen 13. maddesinin gözönünde bulundurulması gerekmektedir. Buna göre eğitim ve öğrenim hakkına sınırlama getiren düzenlemelerin Anayasa'nın anılan maddesi uyarınca öncelikle kanunla yapılması gerekir (AYM, E.2022/54, K.2022/99, 8/9/2022, § 11).

32. Müdahalenin kanuna dayalı olması öncelikle şeklî manada bir kanunun varlığını zorunlu kılar. Şeklî manada kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından Anayasa'da belirtilen usule uygun olarak kanun adı altında çıkarılan düzenleyici yasama işlemidir. Hak ve özgürlüklere müdahale edilmesi ancak yasama organınca kanun adı altında çıkarılan düzenleyici işlemlerde müdahaleye imkân tanıyan bir hükmün bulunması şartına bağlıdır. TBMM tarafından çıkarılan şeklî anlamda bir kanun hükmünün bulunmaması hakka yapılan müdahaleyi anayasal temelden yoksun bırakır ((emsal başvuru) [GK], B. No: 2015/17510, 18/10/2017, § 56).

33. Zira, Anayasa'nın 7. maddesinde "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." denilmektedir. Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda genel ifadelerle yürütme organına düzenleme yapma yetkisi verilmesi yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırılık oluşturabilmektedir. Bu nedenle Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması gibi münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemiş olması gerekmektedir. Anayasa koyucunun açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda yasama organının temel kuralları saptadıktan sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmenin türevsel nitelikteki işlemlerine bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz ((emsal başvuru) [GK], B. No: 2019/29273, 12/12/2024, §§ 34, 35).

34. Bu kapsamda eğitim ve öğrenim hakkını sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp kurallar keyfîliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olmalıdır. Bir diğer ifadeyle kanunun kalitesi de kanunilik şartının sağlanıp sağlanmadığının tespitinde önem arz eder ((emsal başvuru) [1. B.], B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 55).

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

(a) Şeklî Anlamda Kanunun Varlığı

35. Yargılama mercileri Polis Meslek Yüksekokulları Giriş Yönetmeliği'nin 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin (2) numaralı alt bendi kapsamında tesis edilen işleme karşı açılan iptal davasını reddetmiştir. İlgili Yönetmelik'in dayanağını 4652 sayılı Kanun'un 15. maddesinin altıncı fıkrası ile 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi oluşturmaktadır. 4652 sayılı Kanun'un TBMM tarafından Anayasa'da belirtilen usule uygun olarak kanun adı altında çıkarılan düzenleyici yasama işlemi olduğu açıktır.

(b) Ulaşılabilirlik

36. Söz konusu kanun hükümlerinin Resmî Gazete'de yayımlandığı dikkate alındığında ulaşılabilir olduğuna kuşku yoktur.

(c) Belirlilik ve Öngörülebilirlik

37. Eğitim hakkına yönelik müdahalelerin hukuka uygunluğu değerlendirilirken dayanak alınan kuralların belirlilik ve öngörülebilirlik ölçütlerini karşılayıp karşılamadığı ayrıca incelenmelidir. Bu ölçütler, bireylerin hangi davranışlarının hangi hukuki sonuçlara yol açacağını önceden öngörebilmeleri ve keyfî uygulamalardan korunmaları açısından hayati önemdedir.

38. Somut olayda müdahalenin yasal temelini 4652 sayılı Kanun'un 15. maddesinin altıncı fıkrası ile 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi oluşturmaktadır. Kanun'un 15. maddenin altıncı fıkrası polis meslek yüksekokullarına alınacak öğrencilerde aranacak şartlar ile giriş usul ve esaslarının yönetmelikle düzenleneceğini öngörmekte, 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ise bu alandaki düzenleme yetkisini İçişleri Bakanlığına bırakmaktadır. Dolayısıyla başvuruya konu

yönetmelik hükmünün kanuni dayanağı bu iki düzenleme olup müdahalenin kanunilik unsurunun bu hükümler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

39. Bununla birlikte söz konusu kanun hükümleri, yalnızca yönetmelikle düzenleme yapılacağını belirtmekte ancak bu düzenlemelerin hazırlanmasında esas alınacak temel ilkeleri, objektif kriterleri veya adaylarda aranacak niteliklerin sınırlarını ortaya koymamaktadır. Kanun düzeyinde herhangi bir çerçeve çizilmeksizin düzenleme yetkisinin bütünüyle idareye bırakılması hem bireyler hem de uygulayıcı idare bakımından belirsiz ve keyfîliğe açık bir alan yaratmaktadır. Bu durum eğitim hakkını etkileyen koşulların önceden öngörülebilmesini güçleştirmekte ve bireylerin davranışlarını hukuki güvenlik içinde planlayabilmelerini engellemektedir.

40. Nitekim Anayasa Mahkemesi 4652 sayılı Kanun'un 15. maddesinin altıncı fıkrasının 7422 sayılı Kanun'un 10. maddesi ile değiştirilen hâlini incelediği kararında kanunda yalnızca öğrenci kaynağı ve yaş şartına ilişkin sınırlı düzenlemelere yer verildiğini, öğrencilerin nitelikleri ile giriş usul ve esaslarının tamamının yönetmeliğe bırakıldığını, ancak bu konularda kanuni düzeyde temel ilkelerin ve çerçevenin belirlenmediğini tespit etmiştir. Mahkeme bu nedenle, eğitim ve öğretim hakkına yönelik sınırlamanın kanunilik unsurunu karşılamadığı sonucuna ulaşarak kuralı Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerine aykırı bulmuştur (AYM, E.2023/25, K.2024/139, 23/7/2024, §§ 104, 105).

41. Benzer şekilde Anayasa Mahkemesi 4652 sayılı Kanun'un 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine ilişkin incelemesinde de polis meslek yüksekokullarına alınacak öğrencilerde aranacak şartların esaslarının yönetmelikle belirlenmesinin öngörüldüğünü ancak bu alanda kanuni düzeyde temel ilkelerin ortaya konulmadığını ve düzenleme yetkisinin idareye sınırsız biçimde bırakıldığını değerlendirmiştir. Anayasa Mahkemesi bu durumun eğitim hakkına yönelik müdahalenin kanunilik şartını karşılamadığı sonucunu doğurduğunu belirterek ilgili kuralı da Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerine aykırı bulmuştur (AYM, E.2025/194, K.2026/15, 15/1/2026, § 19).

42. Anılan iptal kararlarında ortaya konulan tespitler somut olay bakımından da geçerlidir. 4652 sayılı Kanun polis meslek yüksekokullarına alınacak öğrencilerde aranacak şartlar ile giriş usul ve esaslarına ilişkin olarak yalnızca genel bir yetkilendirme içermekte ancak bu yetkiye dayanılarak yapılacak düzenlemelerin kapsamı ve sınırları konusunda kanuni düzeyde belirli ve yönlendirici bir içerik sunmamaktadır. Özellikle mevcut bir eğitim kurumuna erişimi sınırlayan kurallar bakımından usul ve esasların hangi çerçeve içinde belirleneceğine dair yeterli açıklık ve öngörülebilirlik bulunmamaktadır.

43. Bu itibarla başvurucunun eğitim hakkına yönelik müdahalenin kanuni dayanağını oluşturan 4652 sayılı Kanun'un 15. maddesinin altıncı fıkrası ile 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin kanunda bulunması gereken belirlilik ve öngörülebilirlik ölçütlerini karşılamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

44. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Beş üye bu sonuca katılmamıştır.

VI. GİDERİM

45. Başvurucu, ihlalin tespiti ile 100.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

46. Başvuruda tespit edilen ihlalin nedeninin başvurucunun eğitim hakkına yapılan müdahaleye dayanak teşkil eden kanunun ilgili maddelerinin bir kanunda bulunması gereken belirlilik ve öngörülebilirlik ölçütlerini karşılamaması olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle ihlal doğrudan kanundan kaynaklanmaktadır. Bu durumda ancak ihlale yol açan kanun hükmünün ortadan kaldırılması veya ilgili hükmün yeni ihlallere yol açılmayacak bir şekilde değiştirilmesi ya da yeni ihlallere yol açılmasının önüne geçilmesi için belirsizliğin ortadan kaldırılması hâlinde söz konusu ihlalin bütün sonuçlarıyla giderilebildiğinden söz edilebilir ((emsal başvuru) [GK], B. No: 2017/17428, 1/12/2022, § 56).

47. Bununla birlikte müdahalenin dayanağını teşkil eden 4652 sayılı Kanun'un 15. maddesinin altıncı fıkrası ile 30. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin norm denetimi kapsamında yapılan incelemeler neticesinde Anayasa Mahkemesince ele alındığı ve her iki kuralın da Anayasa'nın 42. maddesine aykırı bulunarak iptal edildiği görülmüştür (AYM, E.2023/25, K.2024/139, 23/7/2024, §§ 104, 105; E.2025/194, K.2026/15, 15/1/2026, § 19). Bu durumda ihlale yol açan kanun maddelerinin bireysel başvurudan sonra ortadan kaldırıldığı anlaşılmıştır.

48. Öte yandan başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. (emsal başvuru) [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; (emsal başvuru) [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; (emsal başvuru) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

49. İncelenen başvuruda müdahalenin kanuni dayanağının olmaması sebebiyle eğitim hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim hakkının ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespiti ve yeniden yargılama ile giderilemeyecek olan zararları karşılığında net 50.000 TL manevi tazminatın başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Eğitim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,
B. Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE beş üyenin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Kararın bir örneğinin eğitim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 16. İdare Mahkemesine (E.2020/2029, K.2021/1023) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucuya net 50.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

E. 1.480,40 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 41.480,40 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 5/3/2026 tarihinde karar verildi.

KARŞIOY

Başvurucu, hakkında devam eden bir kovuşturma bulunması nedeniyle polis meslek yüksek okulu ile öğrencilik ilişkisinin kesilmesinin eğitim hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüş, Mahkememiz çoğunluğu tarafından, başvurucunun Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altına alınan eğitim hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Aşağıda belirttiğimiz gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

4652 sayılı Kanunun 30. maddesinde Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenecek hususlar bentler halinde sayılmıştır. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde "Polis meslek yüksek okullarının kuruluş, çalışma, disiplin ve eğitim-öğretim esasları ile bu okullara alınacak öğrencilerde aranacak şartlar, yapılacak sınavlarla, enstitünün kuruluş ve işleyişine ilişkin esaslar ve diğer hususlar"ın yönetmelik ile düzenleneceği belirtilmiştir.

4652 sayılı Kanunun 10. maddesinde, Emniyet Teşkilâtının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere; Cumhurbaşkanı kararı ile Polis Akademisine bağlı, ön lisans düzeyinde, mesleki eğitim-öğretim ve uygulama yapan polis meslek yüksek okulları açılacağı, birinci fıkra hükümlerine göre kurulan polis meslek yüksek okullarının Bakan onayı ile polis meslek eğitim merkezine dönüştürülebileceği, polis meslek yüksek okullarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan Öğrenci Seçme Sınavını kazanan ve Bakanlıkça ihtiyaç duyulduğu kadar lise ve dengi okulları bitirenler arasından yapılacak özel yetenek sınavında başarılı olanların alınacağı, polis meslek yüksek okullarında eğitim-öğretim süresinin iki yıl olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 42. maddesinde kimsenin, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamayacağı belirtilmiş, bu hakkın sınırlanmasına ilişkin söz konusu maddede özel bir sınırlama sebebi belirtilmemiştir. Anayasa Mahkemesi çeşitli kararlarında, Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamanın Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun olması gerektiğini belirterek, özel sınırlama nedeni öngörülmemiş hakların da o hakkın doğasından kaynaklanan bazı sınırlarının bulunduğu, ayrıca Anayasa'nın başka maddelerinde yer alan hak ve özgürlükler ile devlete yüklenen ödevlerin de temel hak ve özgürlüklere sınır teşkil edebileceği

ifade etmiştir. (Bkz. AYM, 1.2.2024 tarihli ve 2023/177 E., 2024/30 K. Söz konusu kararda atıf yapılan diğer kararlar ise, AYM, E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014; E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015).
Anayasa Mahkemesi çeşitli içtihatlarında, Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda kanunda genel ifadelerle düzenleme yapılarak ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmenin türevsel nitelikteki düzenleyici işlemlerine bırakılması mümkün olduğunu belirterek, bir kanunun kapsamına giren tüm hususların kanunda tek tek sayılmasının güçlük arzetmesi ya da bazı hususların eksik kalması söz konusu olduğunda kanun koyucunun temel kuralları saptayarak detayları daha alt düzeydeki düzenlemelere bırakmasının belirlilik ilkesine de aykırılık oluşturmayacağını ifade etmiştir. (Bkz. AYM, 1.2.2024 tarihli ve 2023/177 E., 2024/30 K., § 58-59; AYM, E.2019/32, K.2021/54, 14/07/2021, § 66- 67). Kaldı ki, Yönetmelik düzenleyici bir işlem olduğundan, tesis edilen işlemler nedeniyle hakları ihlal edilen kişilerin idari yargı mercilerinde dava açması ve işlemin iptalini sağlaması her zaman mümkündür.

Yukarıda yer verilen Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtilen gerekçeler çerçevesinde 4652 sayılı Kanunun 10. maddesinde polis meslek yüksek okullarına kabul edilebilecek öğrencilere ilişkin temel esaslar belirlenmiş ve kanuni sınırlar çizilmiş olduğundan, çoğunluk görüşünde ileri sürüldüğünün aksine, Kanun'un 30. maddesi uyarınca Yönetmelik ile düzenleme yapılmasında Anayasa'nın 13. ve 42. maddelerine aykırılık söz konusu değildir.

4652 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca çıkarılan Polis Meslek Yüksekokulları Giriş Yönetmeliği'nin 8. maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde polis meslek yüksek okuluna giriş koşulu olarak; "Affa uğramış veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan dolayı mahkûm olmamak veya bu suçlardan dolayı devam etmekte olan bir soruşturma veya kovuşturma bulunmamak veya kovuşturması uzlaşma ile neticelenmemiş olmak" düzenlemesi yer almaktadır. Yine aynı madde uyarınca çıkarılan Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nin 12. maddesinin 2. fıkrasının (a) bendinde; "İlgili mevzuat hükümleri saklı kalmak şartıyla aşağıdaki hallerde yönetim kurulunun kararı, yüksekokul müdürünün teklifi ve Başkanın onayı ile yüksekokuldan ilişikleri kesilir. a) Giriş Yönetmeliği hükümlerine göre giriş ile ilgili şartları taşımadıkları, öğrenimleri sırasında sonradan anlaşılmış olanlar" düzenlemesine yer verilmiştir.

Başvurucu hakkında banka veya kredi kurumlarının aracı olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçundan Kayseri 3. Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden kovuşturma bulunduğu gerekçesi ile Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nin 12. maddesinin 2. fıkrasının (a) bendi uyarınca okuldan ilişiğinin kesilmesine karar verilmiş olup, yukarıda belirtildiği üzere, söz konusu Yönetmelik hükümlerinin yasal dayanağı mevcut olduğundan, başvurucunun polis meslek yüksek okulu ile ilişiğinin kesilmesinde herhangi bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle başvurucunun, Anayasa'nın 42. maddesinde güvence altınan eğitim hakkının ihlal edilmediği kanaatinde olduğumuzdan, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Karşıoy yazan üyeler (5 üye)